

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/102/2020
Identifikačné číslo spisu: 5312205528
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5312205528.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C.. S. E., bývajúceho v L. T. Č.. XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Chovanec s. r. o., so sídlom v Žiline, Vojtecha Tvrdeho 17, IČO: 36 436 640, proti žalovaným 1/ E. C., bývajúcemu vo E. L. T., E. L. T. XXXX, 2/ ELPRAM, s. r. o., so sídlom v Žiline, Martina Rázusa 23A, IČO: 36 412 287, obom zastúpeným spoločnosťou GARANT PARTNER legal s. r. o., so sídlom v Bratislave, Einsteinova 21, IČO: 36 856 380, v mene ktorej koná advokát JUDr. Martin Dočár, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6C/68/2012, o dovolaní žalovaných proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2019 sp. zn. 5Co/51/2019, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2019 sp. zn. 5Co/51/2019 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. októbra 2013 č. k. 6C/68/2012-206 žalovaným uložil povinnosť zaslať doporučenou poštou žalobcovi, Obecnému zastupiteľstvu Vysoká nad Kysucou toto ospravedlnenie: „Ja, spoločnosť ELPRAM, s. r. o., so sídlom Bytčická č. 16, 010 01 Žilina, zastúpená konateľom E. C., nar. X.X.XXXX, XXX XX E. L. T. Č.. XXXX, ako aj ja E. C. osobne, sa týmto ospravedľujeme pánovi C.. S. E., bytom E. L. T., L. T. Č.. XXX za to, že sme nepravdivými tvrdeniami bezdôvodne zasiahli do práv na ochranu osobnosti, najmä do práva na ochranu občianskej cti dobrého mena. Nepravdivé tvrdenia sme uviedli v podaní adresovanom obecnému zastupiteľstvu obce Vysoká nad Kysucou dňa 9.11.2011 nazvanom ako Upozornenie na nezákonnosť postupu starostu obce pri postupe zadania zákazky“, „Riešenia havarijného stavu ZŠ E.A. Cernana Vysoká nad Kysucou.“ „Ospravedľujeme sa C.. S. E. za nepríjemnosti a príkoria vyvolané tvrdeniami o tom, že by C.. S. E. mal postupovať nezákonne, či dokonca sa dopustiť nejakého trestného činu. Sme si vedomí toho, že žiadne z týchto tvrdení nebolo dôvodné a za príkoria vyvolané týmito tvrdeniami sa C.. S. E. ospravedľujeme.“ Žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 Eur a žalobu vo zvyšnej časti zamietol; rozhodol tiež o trovách konania.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 28. októbra 2014 sp. zn. 5Co/178/2014

na odvolanie žalovaných potvrdil rozsudok okresného súdu v častiach, v ktorých žalobnému návrhu vyhovel a v časti o náhrade trov prvostupňového konania. V časti, v ktorej súd žalobu vo zvyšku nemajetkovej ujmy zamietol ponechal nedotknutý a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

3. Ústavný súd SR nálezom II. Š 655/2017-48 zo 14. novembra 2018 o sťažnosti žalovaných rozhodol tak, že základné práva E. C. a obchodnej spoločnosti ELPRAM, s. r. o., podľa čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom odvolacieho súdu porušené boli. Rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. O trovách rozhodol tak, že odvolací súd je povinný uhradiť žalovaným trovy konania vo výške 582,10 Eur na účet advokátskej kancelárie GARANT PARTNER legal, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Vo zvyšnej časti nálezu nevyhovel.

4. Odvolací súd uznesením z 30. apríla 2019 po späťvzati žaloby žalobcom pripustil späťvzatie žaloby a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil. Žiadnej zo strán sporu nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom nepriznal. V odôvodnení uviedol, že takto rozhodol vzhľadom na to, že žalobca pred rozhodnutím odvolacieho súdu vzal žalobu v celom rozsahu späť.

5. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali žalovaní dovolanie, v ktorom uviedli, že odvolací súd porušil procesné práva dovolateľov hrubým spôsobom, keď pripustil späťvzatie žaloby bez toho, aby umožnil dovolateľom ako žalovaným vyjadriť sa k záujmu žalobcu zobrať žalobu späť a vyjadriť svoje vážne dôvody pre nesúhlas s týmto procesným postupom. Odvolací súd teda rozhodol (§ 370 ods. 1, 2 CSP) bez toho, aby umožnil žalovaným vyjadriť sa ku späťvzatiu žaloby. V odôvodnení rozhodnutia teda nesprávne konštatoval, že neboli zistené dôvody, pre ktoré by so späťvzatím žaloby žalovaní nesúhlasili. Podľa presvedčenia dovolateľov tento nesprávny procesný postup vykazuje znaky vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Postupom odvolacieho súdu bola znemožnená realizácia ich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Žalovaní preto žiadali napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatňovali nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že z dovolania žalovaných nevyplýva, že by zastavením konania malo dôjsť ku takému nesprávnemu postupu konajúceho súdu, že by žalovanej strane bolo znemožnené uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zastavením konania nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalovanej strany, pretože o právach zúčastnených strán bolo dostatočne rozhodnuté v náleze Ústavného súdu SR II. ÚS 655/2017-48 zo 14. novembra 2018. Mal za to, že odvolací súd postupoval správne, keď konanie vo veci zastavil.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP) a na to oprávnenou osobou (§ 424 CSP), riadne zastúpenou (§ 429 ods. 1 CSP), skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je prípustné a vzhľadom na opodstatnenosť uplatneného dovolacieho dôvodu zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania v tých

prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

10. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) jednou zo všeobecných záruk spravodlivého pojednania vecí pred súdom je zásada rovnosti strán sporu a „rovnosti zbraní“. V procesnoprávnej rovine predstavuje princíp rovnosti sporových strán základný postulát, podľa ktorého žiadna zo strán nemá vo vzťahu k protistrane iné než rovnocenné postavenie. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán podľa čl. 6 Civilného sporového poriadku ako tzv. rovnosť zbraní judikovaná Európskym súdom pre ľudské práva (k tomu pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha, C. H. Beck, 2016, s. 44-45).

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je - okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) - aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

12. Dovolací súd tiež pripomína, že aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v súvislosti s rovnosťou účastníkov konania používa pojem „rovnosť zbraní“, podľa svojej konštantnej judikatúry vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predložiť svoju záležitosť a príslušnú argumentáciu za rovnakých podmienok (napr. v prípade Beer proti Rakúsku 2004, Baumann proti Rakúsku 2001, Dombo Beheer B. V. proti Holandsku 1993, Ankerl proti Švajčiarsku 1996, Komanický proti Slovensku 2002).

13. V okolnostiach prípadu bolo teda úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či procesným postupom odvolacieho súdu pri rozhodovaní o späťvzati žaloby nebolo žalovaným znemožnené, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dospel k záveru, že žalovaní dôvodne vytykajú odvolaciemu súdu existenciu tejto procesnej vady.

14. Podľa § 370 ods. 2 prvá veta CSP, súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Citované ustanovenie vyžaduje vážne dôvody, ktoré znesie protistrana.

15. Zo spisu súdu prvej inštancie nevyplýva, že by žalovaní mali možnosť vyjadriť sa k späťvzati žaloby, keďže im späťvzatie žaloby nebolo doručené. Podľa dovolacieho súdu tento nesprávny postup súdu nemôže byť na ujmu práv žalovaných. Ak odvolací súd rozhodol o späťvzati žaloby bez toho, aby umožnil žalovaným predložiť svoje argumenty, išlo o postup súdu, ktorým nebola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov žalovaných, a teda rozhodnutie odvolacieho súdu bolo vydané v konaní, ktorému nepredchádzal zákonný postup.

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej

inštalácie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok